

Врз основа на член 18 став 1 алинеја 8, член 20 став 1 алинеја 11 и член 62 став 6 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги („Службен весник на Република Македонија“ бр.184/13, 13/14, 44/14, 101/14, 132/14, 142/16, 132/17, 168/18, 248/18 и 27/19 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.42/20, 77/21 и 154/23), член 15 став 1 алинеја 7 од Деловникот за работа на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (Пречистен текст) бр.01-3732/1 од 29.07.2019 година, согласно Заклучокот на Советот на Агенцијата арх.бр.02-3506/2 од 25.09.2023 година, се изготви Пречистен текст на Правилникот за минимални технички, просторни, финансиски и кадровски услови за добивање дозвола за радио и телевизиско еmitување.

Пречистениот текст на Правилникот за минимални технички, просторни, финансиски и кадровски услови за добивање дозвола за радио и телевизиско еmitување, ги опфаќа: Правилникот за минимални технички, просторни, финансиски и кадровски услови за добивање дозвола за радио и телевизиско еmitување бр.01-5774/1 од 21.11.2014 година, Правилникот бр.01-3336/1 од 08.05.2015 година за изменување и дополнување на Правилникот за минимални технички, просторни, финансиски и кадровски услови за добивање дозвола за радио и телевизиско еmitување и Правилникот бр.01-3539/1 од 25.09.2023 година за изменување и дополнување на Правилникот за минимални технички, просторни, финансиски и кадровски услови за добивање дозвола за радио и телевизиско еmitување.

ПРАВИЛНИК ЗА МИНИМАЛНИ ТЕХНИЧКИ, ПРОСТОРНИ, ФИНАНСИСКИ И КАДРОВСКИ УСЛОВИ ЗА ДОБИВАЊЕ ДОЗВОЛА ЗА РАДИО И ТЕЛЕВИЗИСКО ЕМИТУВАЊЕ (Пречистен текст)

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Овој правилник ги пропишува минималните технички, просторни, кадровски и финансиски услови, што треба да ги исполнат радиодифузерите за да еmitуваат програма на локално, регионално и државно ниво.

Овој правилник не се однесува на радиодифузерите, во делот на одредбите за задолжително поседување на студиски или други дополнителни простории, во случај кога програмскиот сервис содржи само емисии кои во целост се подготвуваат или веќе се подготвени на друго место (специјализирана музичка, филмска или спортска програма, телешопинг програма и сл.).

Овој правилник, во делот на основните просторни услови и параметри, не се однесува на случаите кога преносот, односно снимањето, се одвива надвор од студиски простор (стадион, културна или спортска манифестација, на отворен простор, собир на граѓани и сл.).

II. ОПШТИ УСЛОВИ ЗА СИТЕ РАДИОДИФУЗЕРИ (РАДИЈА И ТЕЛЕВИЗИИ)

Член 2

Радиодифузерот, за да врши радио или телевизиско еmitување во подрачјето за кое ја добил дозволата за радио и телевизиско еmitување од Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, за одредено ниво на гледаност/односно слушаност (државно, регионално или локално ниво), треба да располага со опрема и технички средства со кои обезбедува квалитетно производство и еmitување на својата програма.

Во случај на чести прекини или поголем технички проблем кој влијае на квалитетно

емитување на произведената програма, радиодифузерот треба да ја извести Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги.

За емитување на својата програма, радиодифузерите можат да користат радиофреквенции, капацитет на дигитален терестријален мултиплекс, сателит или капацитет од оператор на јавна електронска комуникациска мрежа која не користи ограничен ресурс.

Секој радиодифузер во својот објект треба да поседува непрекинато напојување, со кое ќе обезбеди енергетска независност за функционирање на основните функции на радиодифузерот, односно непречено емитување на програмата. Во зависност од нивото на гледаност/односно слушаност (државно, регионално или локално ниво), радиодифузерите треба да ги задоволат следниве критериуми во однос на непрекинатото напојување:

- за регионално и локално ниво: целосна енергетска независност од најмалку 1 (еден) час;
- за државно ниво: целосна енергетска независност од најмалку 6 (шест) часа.

Енергетската независност може да се постигне со користење на уред за непрекинато напојување, генератор или друг алтернативен извор на електрична енергија.

III. УСЛОВИ ЗА РАДИО ПРОГРАМСКИ СЕРВИСИ (РАДИО)

Основни технички услови, стандарди и параметри

Студио

Член 3

Секое радио кое планира на својот програмски сервис да продуцира говор и/или музика во живо или одложено од своите простории, мора да има акустички обработен студиски простор – студио.

Заеднички параметри за студијата се:

- студиото треба да биде акустички обработено и изолирано од надворешната бучава (со цел да нема интерференција на звукови); и
- задолжителна употреба на вентилација или климатизација (се препорачува централна климатизација/вентилација).

Член 4

Студиото или просторот за снимање или емитување најави, вести, изјави, коментари, интервјуа, разговори, трибини, собири, читање текстови и слични говорни информации треба да ги задоволува следниве критериуми:

- површината на акустички обработената просторија не смее да биде помала од 9 m^2 ;
- ако е предвидено во студиото истовремено да присуствуваат повеќе од две лица, површината на просторијата треба да биде зголемена за најмалку 2m^2 по лице;
- минималната висина на акустички обработениот простор треба да изнесува најмалку 2,6 m.

Просторија за режија

Член 5

Просторија за режија е просторија во која со помош на електронски и електроакустички уреди се води, подготвува или произведува програма со говорна или музичка содржина и се извршува контрола на звукот и на излезнот сигнал.

Секое радио задолжително мора да поседува просторија за режија.

Просторијата за режија мора да ги исполнува следниве критериуми:

- површината на просторијата после акустичката обработка да изнесува најмалку 10m^2 , со висина на обработениот простор од најмалку 2,6 m;
- обликот на просторијата се препорачува да биде правоаголен или трапезоиден.

- Поради стереофонијата потребно е да се обезбеди просторна и акустичка симетрија;
- просторијата за режија треба да биде акустички обработена и изолирана од надворешната бучава и
 - во просторијата за режија да има задолжителна употреба на вентилација или климатизација.

Доколку е предвидено во просторијата за режија истовремено да присуствуваат повеќе од две лица, површината на просторијата треба да се зголеми за најмалку 2 m^2 по лице.

Член 6

Режијата може истовремено да се користи и како студио, но опремата во режијата не треба да влијае на квалитетот на звукот.

Во случај кога просторијата за режија се користи и како студио, потребно е да ги исполнува следниве критериуми:

- површината на просторијата после акустичката обработка да изнесува најмалку 15 m^2 , со висина на обработениот простор од најмалку $2,6\text{ m}$; и
- доколку е предвидено во просторијата студио/режија истовремено да присуствуваат повеќе од две лица, површината на просторијата треба да се зголеми за најмалку 2 m^2 по лице.

Дополнителни простории

Член 7

Секое радио за подрачјето за кое има добиено дозвола за одредено ниво на слушаност (државно, регионално или локално ниво) и кое планира на својот програмски сервис, освен претходно снимени содржини од друга продукција, да еmitува и сопствена програма продуцирана во живо или одложно, мора задолжително да поседува:

- просторија за редакција (просторија за новинари);
- просторија за управител или главен уредник и
- просторија за сместување на техничко-информатичката опрема.

Редакцијата и просторијата за управител или главен уредник, можат да бидат споени во една просторија.

Квалитет на сигналот

Член 8

Аудио сигналот мора да биде пренесуван најмалку во стереофонична техника, освен кога се работи за историски материјали снимени монофонично.

Секој радиодифузер треба да поседува метод за регулација на висината и динамиката на тонот.

IV. КАДРОВСКИ УСЛОВИ

Број и структура на вработените

Член 9

Имателот на дозволата за радио еmitување е должен во редовен работен однос да има најмалку:

- 1) 10 (десет) лица кои учествуваат во создавањето на програмата, ако има дозвола за еmitување говорно или говорно-музичко радио на државно ниво;
- 2) 7 (седум) лица кои учествуваат во создавањето на програмата, ако има дозвола за еmitување музичко или музичко-говорно радио на државно ниво;

- 3) 4 (четири) лица кои учествуваат во создавањето на програмата, ако има дозвола за еmitување говорно или говорно-музичко радио на регионално ниво;
- 4) 3 (три) лица кои учествуваат во создавањето на програмата, ако има дозвола за еmitување музичко или музичко-говорно радио на регионално ниво;
- 5) 2 (две) лица кои учествуваат во создавањето на програмата, ако има дозвола за еmitување програма на локално ниво, за подрачје со над 50.000 жители;
- 6) 1 (едно) лице кое учествува во создавањето на програмата, ако има дозвола за еmitување програма на локално ниво, за подрачје со под 50.000 жители.

Одговорниот уредник на програмскиот сервис треба да биде во редовен работен однос.

Лицата наведени во ставовите 1 и 2 од овој член треба да се вработени во радиодифузерот со полно работно време, согласно одредбите од Законот за работните односи.

Лица кои учествуваат во создавањето на програмата се новинари, спикери, техничари на опрема за снимање и пренос на звук, монтажери, како и лица вработени на други работни места директно поврзани со создавањето на програмата.

Исполнувањето на минималните кадровски услови се докажува со доставување документ Пријава/Одјава во задолжително социјално осигурување – Образец М1/М2 издаден од Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија.

V. УСЛОВИ ЗА ТЕЛЕВИЗИСКИ ПРОГРАМСКИ СЕРВИСИ (ТЕЛЕВИЗИЈА)

Основни технички и просторни услови, стандарди и параметри за студискиот дел на телевизиите кои еmitуваат програма на локално и регионално ниво

Студио

Член 10

Секоја телевизија, која планира на својот програмски сервис да прикажува сопствена програма продуцирана во живо или одложено (вести, разговори со гости, квизови и сл.), мора да има акустички обработен студиски простор – телевизиско студио.

Во зависност од намената и бројот на луѓето кои се планираат истовремено да присуствуваат во телевизиското студио, студискиот простор мора да ги задоволува следниве критериуми и да има:

- акустички обработена површина од најмалку 25 m^2
- висина од најмалку 2,6 m,
- соодветно изведена вентилација или климатизација, и
- нивото на осветленост во студиото треба да го задоволува минимумот што се бара согласно техничките карактеристики на камерите кои се употребуваат во соодветната просторија.

Просторија за режија

Член 11

Просторија за режија е просторија во која што со помош на електронски, електроакустички и видео уреди се води, подготвува или произведува програма со аудиовизуелна содржина и се извршува контрола на аудио и видео излезниот сигнал, се врши контрола на светлото во студиото и контрола на камерите.

Површината на просторијата за режија треба да изнесува најмалку 12 m^2 .

Секоја телевизија задолжително мора да има просторија за режија.

Просторија за монтажа

Член 12

Просторија за монтажа е просторија каде се врши монтирање на емисиите кои треба да бидат подготвени за еmitување и може да биде дел од некоја друга просторија (на пример, просторијата за режија или просторијата за редакција), каде се врши финализирање на емисиите од програмски и технички аспект.

Дополнителни простории

Член 13

Телевизиите кои еmitуваат програма на локално и регионално ниво, мора задолжително да поседуваат:

- просторија за редакција (просторија за новинари);
- просторија за управител или главен уредник и
- просторија за сместување на техничко-информатичката опрема. Оваа просторија може да биде дел од некоја друга просторија.

Основни технички и просторни услови, стандарди и параметри за студискиот дел на телевизиите кои еmitуваат програма на државно ниво

Просторни услови

Студио

Член 14

Секоја телевизија која планира на својот програмски сервис да еmitува сопствена програма продуцирана во живо или одложено, мора задолжително да има најмалку 1 (едно) студио, акустички обработен студиски простор – телевизиско студио.

Во зависност од намената и бројот на лицата кои се планираат истовремено да присуствуваат во телевизиското студио, студискиот простор мора да ги задоволува следниве критериуми и да има:

- акустички обработена површина од најмалку 25 m^2 ;
- висината треба да изнесува најмалку $2,6 \text{ m}$ и
- изведена вентилација или климатизација.

Потребно време на реверберација во студиото

Член 15

Потребното време на реверберација во телевизиското студио зависи од волуменот на просторијата. Во опсегот од 200 Hz до 4.000 Hz тоа се одредува согласно следнава формула:

$$T_r = 0,25 (V/V_0)^{1/3} \text{ sec};$$

Каде што:

T_r - е потребното време на реверберација изразено во секунди; V е волуменот на просторијата во кубни метри (m^3) и V_0 е референтен волумен кој изнесува најмалку 100 m^3 . Дозволеното отстапување од потребното време на реверберација, пресметано според горната формула во опсегот од 200 Hz до 4.000 Hz , изнесува $+0,05 \text{ sec}$.

Ниво на осветленост во студиото

Член 16

Нивото на осветленост во студиото треба да го задоволува минимумот што се бара согласно техничките карактеристики на камерите кои се употребуваат во студиото.

Препорачливо е користење на т.н. ладно светло за осветлување на студијата.

Просторија за режија

Член 17

Просторија за режија е просторија во која што со помош на електронски, електроакустички и видео уреди се води, подготвува или произведува програма со аудиовизуелна содржина и се извршува објективна и субјективна контрола на аудио и видео излезниот сигнал, се врши контрола на светлото во студиото и контрола на камерите.

Секоја телевизија задолжително мора да има просторија за режија.

Просторијата за режија треба да ги исполнува критериумите наведени во член 5 на овој правилник, освен одредбата за минимална површина, која треба да изнесува најмалку 12 m^2 .

Просторија за монтажа

Член 18

Просторија за монтажа е просторија каде се врши монтирање на емисиите кои треба да бидат подгответи за еmitување (оваа просторија може да биде дел од просторијата за редакција).

Акустичка изолација на телевизиските студија и контролни простории

Член 19

Студиото и просторијата за режијата треба да бидат акустички обработени и изолирани од надворешната бучава, како и од бучавата што ја предизвикуваат уредите за вентилација или климатизација.

Дозволеното ниво на бучава и непожелни звуци во телевизиските студија и во просторијата за режија на висина од најмалку 1,2 метри од подот, не смее да ги надминува вредностите на кривата HP 20 од табела 1.

HP криви 20	Фреквенција (Hz)								
	31,5	63	125	250	500	1к	2к	4к	8к
	69,0	51,3	39,4	30,6	24,3	20,0	16,8	14,4	12,6

Табела 1 – Дозволено ниво на бучава -
јачина на звучен притисок во dB во однос на $20 \mu\text{Pa}$ - rms за октавна низа.

Дополнителни простории

Член 20

Телевизиите кои еmitуваат програма на државно ниво, мора задолжително да поседуваат:

- просторија за редакција (просторија за новинари);
- просторија за управител или главен уредник и
- просторија за сместување на техничко-информатичката опрема. Оваа просторија може да биде дел од некоја друга просторија.

VI. КАДРОВСКИ УСЛОВИ

Број и структура на вработените

Член 21

Имателот на дозволата за телевизиско еmitување на програмски сервис од општ формат е должен во редовен работен однос, да има најмалку:

- 1) 70 (седумдесет) лица кои учествуваат во создавањето на програмата, ако има дозвола за еmitување програма на државно ниво преку терестријален предавател;
- 2) 20 (дваесет) лица кои учествуваат во создавањето на програмата, ако има дозвола за еmitување програма на државно ниво преку јавна електронска комуникациска мрежа што не користи ограничен ресурс или преку сателит;
- 3) 7 (седум) лица кои учествуваат во создавањето на програмата, ако има дозвола за еmitување програма на регионот Д1-Скопје;
- 4) 5 (пет) лица кои учествуваат во создавањето на програмата, ако има дозвола за еmitување програма на регионите: Д1-Црн Врв - Велес, Д2-Страцин, Д3-Туртел, Д4-Боскија, Д5-Пелистер, Д6-Мали Влај и Д8-Попова Шапка;
- 5) 3 (три) лица кои учествуваат во создавањето на програмата, ако има дозвола за еmitување програма на регионот Д7-Стогово;
- 6) 4 (четири) лица кои учествуваат во создавањето на програмата, ако има дозвола за еmitување програма на локално ниво, за подрачје со над 50.000 жители;
- 7) 3 (три) лица кои учествуваат во создавањето на програмата, ако има дозвола за еmitување програма на локално ниво, за подрачје од 30.000 до 50.000 жители;
- 8) 2 (две) лица кои учествуваат во создавањето на програмата, ако има дозвола за еmitување програма на локално ниво, за подрачје со под 30.000 жители.

Имателот на дозволата за телевизиско еmitување на програмски сервис од специјализиран формат е должен во редовен работен однос да има најмалку:

- 1) 10 (десет) лица ако има дозвола за еmitување програма на државно ниво;
- 2) 3 (три) лица ако има дозвола за еmitување програма на регионално ниво;
- 3) 1 (едно) лице ако има дозвола за еmitување програма на локално ниво.

Одговорниот уредник на програмскиот сервис и од општ и од специјализиран формат треба да биде во редовен работен однос.

Лицата наведени во ставовите 1, 2 и 3 од овој член треба да се вработени во радиодифузерот со полно работно време, согласно одредбите од Законот за работните односи.

Лица кои учествуваат во создавањето на програмата се новинари, спикери, техничари на опрема за снимање и пренос на слика и звук, сниматели, монтажери, како и лица вработени на други работни места директно поврзани со создавањето на програмата.

Исполнувањето на минималните кадровски услови се докажува со доставување документ Пријава/Одјава во задолжително социјално осигурување – Образец М1/М2 издаден од Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија.

VII. ФИНАНСИСКИ УСЛОВИ ЗА СИТЕ РАДИОДИФУЗЕРИ (РАДИЈА И ТЕЛЕВИЗИИ)

Член 22

Радиодифузерите се должни да обезбедат финансиски средства за непречено вршење на дејноста обезбедување на телевизиско или радио емитување за која им е доделена дозволата од страна на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, што подразбира исполнување на обврските предвидени со позитивните законски прописи во Република Северна Македонија и подзаконските акти донесени од страна на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги.

VIII. ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 23

(член 24 од Правилникот за минимални технички, просторни, финансиски и кадровски услови за добивање дозвола за радио и телевизиско емитување бр.01-5774/1 од 21.11.2014 година)

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да важи Правилникот за техничките, просторните, финансиските и кадровските услови за добивање дозвола за вршење радиодифузна дејност, бр.01-4412/1 од 08.11.2013 година („Службен весник на Република Македонија“ бр.154/2013).

Член 24

(член 25 од Правилникот за минимални технички, просторни, финансиски и кадровски услови за добивање дозвола за радио и телевизиско емитување бр.01-5774/1 од 21.11.2014 година)

Овој Правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Член 25

(член 4 од Правилникот бр.01-3336/1 од 08.05.2015 година за изменување и дополнување на Правилникот за минимални технички, просторни, финансиски и кадровски услови за добивање дозвола за радио и телевизиско емитување бр.01-5774/1 од 21.11.2014 година)

Овој Правилник за изменување и дополнување на Правилникот за минимални, технички, просторни, финансиски и кадровски услови за добивање дозвола за радио и телевизиско емитување бр.01-5774/1 од 21.11.2014 година влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Член 26

(член 19 од Правилникот бр.01-3539/1 од 25.09.2023 година за изменување и дополнување на Правилникот за минимални технички, просторни, финансиски и кадровски услови за добивање дозвола за радио и телевизиско емитување)

Овој Правилник за изменување и дополнување на Правилникот за минимални технички, просторни, финансиски и кадровски услови за добивање дозвола за радио и телевизиско емитување („Службен весник на Република Македонија“ бр.172/14 и 76/15), влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“ и истиот ќе се објави на веб страната на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги.

Бр. 01-3953/1

31.10. 2023 година
Скопје

Агенција за аудио и
аудиовизуелни медиумски услуги
Претседател на Советот,

Лазо ПЕТРУШЕВСКИ